

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО №1

Фахова практика

Освітній ступінь

Магістр

Курс

1-2

Спеціальність

025 «Музичне мистецтво»

Семестр

2-3

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Фортепіано

Статус

Обов'язкова

ECTS

3

Годин

90

Практичні

34

Самостійна
робота

56

Форма контролю

Залік

Інформація про викладача

ПІБ	Фандєєва Анжела Володимирівна, виконувачка обов'язків доцентки кафедри спеціального фортепіано № 1 Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
e-mail	afandeeva@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни “Фахова практика” спрямована на закріплення, розширення, поглиблення і систематизацію творчих знань, отриманих при вивченні спеціальних дисциплін та придбання практичного досвіду по наступних видах професійної діяльності:

- виконавська - здійснення цілісного процесу, що передбачає декілька етапів підготовки до концертного виступу; ознайомлення зі специфікою виконавської сольної роботи та ансамблевої роботи з оркестром; оволодіння в достатньому обсязі репертуаром, що включає в себе твори різних стилів, жанрів і форм;
- культурно-просвітницька - створення в сфері своєї діяльності інформаційного простору, що забезпечує формування і розвиток естетичних потреб усіх соціальних та вікових груп населення.

Метою курсу є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють спеціальними знаннями, навичками та вміннями, необхідними для подальшої самостійної роботи в якості сольних виконавців, педагогів, концертмейстерів.

Основними завданнями фахової практики є:

- формування широкого музичного кругозору, художнього смаку, відчуття стилю;
- придбання та вдосконалення здобувачами навичок виконання на концертній естраді;
- ознайомлення їх зі специфікою виконавської сольної, ансамблевої та оркестрової роботи;

- підвищення рівня художньої музично виконавської майстерності;
- оволодіння в достатньому обсязі концертним репертуаром, що включає в себе твори різноманітних стилів та форм;
- виховання слухового самоконтролю і виконавської відповідальності здобувача;
- виховання творчої волі, прагнення до самовдосконалення здобувача в професійно-особистісному плані;
- розвиток навичок самостійної роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати:**

- особливості фортепіано, володіти всім художнім та технічним потенціалом інструменту на високому професійному рівні;
- методику ведення репетиційної роботи і підготовки до концерту, студійного запису;
- специфіку виконавської сольної, ансамблевої та оркестрової роботи;
- загальні форми організації виконавської діяльності, методи організації і управління концертним процесом;
- специфіку роботи в різноманітних аудиторіях;
- прийоми психічної саморегуляції в процесі виконавської діяльності;
- спеціальну музичну термінологію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **вміти:**

- створювати власну музичну інтерпретацію твору, самостійно готувати до концертного виконання твору різних стилів і жанрів, планувати концертний процес, складати концертні програми;
- виконувати теоретичний і виконавський аналіз музичних творів, застосовувати базові теоретичні знання в процесі роботи над концертними програмами;
- користуватися методами психологічної та педагогічної діагностики для вирішення виконавських завдань;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності;
- користуватися навчально-методичною, загально педагогічною літературою;
- критично оцінювати і ґрунтовно аналізувати процес виконання (в тому числі власне), проводити порівняльний аналіз інтерпретацій;
- вести документацію.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

Тема 1. Цілі та завдання дисципліни. Зміст та наповнення практики. Особливості ведення документації з виконавської практики (афіші виступів, відгуки, рецензії, анотації, звіти). Загальні рекомендації

Тема 2. Виконавський аналіз творів українських композиторів. Аналіз національних стилістичних особливостей. Внесок українських піаністів у світове виконавське мистецтво

Тема 3. Підготовка сольного концертного виступу. Вибір та формування програмного репертуару. Драматургія концертної програми та основні принципи її побудови. Особливості виконання на різних сценічних майданчиках

Тема 4. Виконавський аналіз творів програми сольного концерту. Аналіз музично-виразних засобів (форма, тональний план, фактура та ін.), художнього змісту, побудова виконавського плану з визначенням основних етапів розвитку, кульмінацій та художніх засобів, що забезпечують цілісність форми

Тема 5. Репетиційна підготовка до сольного концерту. Методи роботи над опануванням програми в цілому, над якістю виконавської форми та набуттям відповідного артистизму висловлювання. Планування репетиції. Робота над великим охоптом, управлінням увагою та концентрацією, розподілом психофізичних сил під час виступу. Аналіз акустичних особливостей залу та вміння швидко підлаштовуватися під них, реалізуючи художні завдання

Тема 6. Написання анотації, що передбачає висвітлення загальних відомостей про твір, композитора, особливості авторського творчого письма, характерні риси відповідної епохи у поєднанні з власними емоційно-естетичними оцінками

Тема 7. Порівняльний аналіз інтерпретацій творів, що вивчаються, у виконанні видатних виконавців: художнє трактування, технічні прийоми та вплив виконавських шкіл

Тема 8. Психофізіологічна підготовка до концертного виступу, його етапи. Методи подолання сценічного хвилювання, емоційна саморегуляція виконавця, формування психологічної стійкості. Використання дихальних та фізичних технік для контролю над тілом

Тема 9. Конкурсна та фестивальна діяльність. Аналіз специфіки конкурсів (фортепіанних, камерних, вокально-камерних). Вибір та підготовка конкурсного репертуару. Особливості виступів у конкурсних умовах. Практика участі у міжнародних конкурсах

Тема 10. Виконавська діяльність у медіапросторі. Особливості звукозапису та студійної роботи. Використання електронних та цифрових інструментів Аналіз власних записів та робота над помилками

Тема 11. Особливості роботи піаніста з оркестром – взаємодія з диригентом, ансамблева гра, баланс звучання, технічна та художня підготовка, репетиційний процес, виконання концерту. Відвідування класу диригування як елемент практики для розуміння оркестрової взаємодії

Тема 12. Методика підготовки та проведення концерту. Основні аспекти та етапи організації. Методи ефективної комунікації з публікою, практичні навички та тренування

Тема 13. Концертні виступи (включаючи номери у тематичних концертах, концертах класів, кафедри, онлайн-концерти та трансляції, участь у соціальних та благодійних проектах)

Аналіз позитивних сторін та недоліків виконання (включаючи самоаналіз). Визначення аспектів для подальшого вдосконалення

Тема 14. Аспекти побудови успішної музичної кар'єри. Побудова портфоліо виконавця. Основи концертної діяльності та самопросування. Взаємодія з музичними агентами, організаторами фестивалів. Інвестування у власну освіту та розвиток

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Практичні заняття, індивідуальні консультації.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні та додаткові матеріали до навчальної дисципліни надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є залік з оцінкою наприкінці 3 семестру. Іншою формою контролю є щоденник фахової практики в якому здобувач записує дати, місця виступів, програму; фіксує вивчену літературу і прослухані записи видатних виконавців, відвідані концерти, майстер-класи тощо. Контроль за самостійною роботою здійснює викладач з фаху - керівник практики.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Виступ на академічному концерті	10
2.	Виступи в концертах класу/ з оркестром	10
3.	Участь у майстер-класах (активна форма), конкурсах, фестивалях, запис відео для участі в онлайн конкурсах та інших творчих проектах	10
4.	Участь у майстер-класах (пасивна форма), семінарах, практикумах, що присвячені проблемам виконавства	5
5.	Відвідування культурно-мистецьких заходів з подальшим аналізом та написанням відгуків (рецензій)	5
6.	Написання анотацій до опрацьованої літератури та/або відгуків на вивчені взірці інтерпретацій видатних виконавців за обраною тематикою	5
7.	Організація та проведення виступів (концерту класу, виїзних концертів, онлайн трансляцій тощо) Підготовка необхідної документації, що включає афіші виступів, дипломи, рецензії, відгуки та ін.	5
8.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань здобувачів

Оцінка 90–100 А («Відмінно») – Здобувач демонструє глибоке осягнення художнього змісту і форми музичного твору в їх єдності та взаємозв'язку, виявляє індивідуальне ставлення до її художніх образів, створює цікаву оригінальну інтерпретацію. Виконання музичного твору відрізняється технічною досконалістю, яскравою артистичністю та емоційною гнучкістю у поєднанні з психологічною витривалістю. Під час співбесіди висловлювання здобувача свідчать про наявність широкої професійної ерудиції, здатність вільно орієнтуватися в різних стилях і напрямках мистецтва сучасної інтерпретації, вміння ґрунтовно аналізувати та узагальнювати музичні твори та події. Протягом навчання активно бере участь в творчих заходах, часто виступає на сцені, наполегливо і продуктивно працює самостійно.

Оцінка 82–89 В («Добре») – Здобувач демонструє досить високий художній та технічний рівень виконання, сценічну волю, артистизм. Його інтерпретація свідчить про вдумливе відношення до авторського тексту та пошук оптимальних виразних засобів втілення образного змісту музики. Під час співбесіди добре орієнтується в різних стилях і напрямках мистецтва сучасної інтерпретації, виявляє знання спеціальної музичної термінології та вільно користується нею, вміє самостійно організувати репетиційний процес та публічний виступ. Протягом року систематично виступає на сцені, наполегливо займається самостійно.

Оцінка 74–81 С («Добре») – Здобувач добре розуміє художній зміст твору, досить переконливо інтерпретує його. Виконання грамотне, технічно якісне, але має деякі недоліки. Під час співбесіди виявляє достатній рівень засвоєння матеріалу, але допускає неточності у використанні спеціальної термінології, які потребують зауваження або корегування. Протягом навчання здобувач регулярно виступає на сцені, сумлінно займається самостійно.

Оцінка 64–73 D («Задовільно») - Здобувач посередньо справляється в цілому з виконанням програми, хоча припускаються деякі неточності в нотному тексті, педалізації, темпах, недостатньо володіє технічними ресурсами, немає достатніх навичок у виконанні. Під час співбесіди демонструє деякі знання, але вони несистематичні, поверхневі, допускає термінологічні помилки. Протягом навчання досить рідко виступає публічно, несистематично працює самостійно.

Оцінка 60–63 Е («Задовільно») – Виконання здобувача відрізняється посереднім художнім, технічним та емоційним рівнем, психічною нестійкістю, допускаються помилки в нотному тексті, динаміці, педалізації. Під час співбесіди демонструє слабко сформоване художнє мислення, поверхневі знання, не вміє самостійно зробити висновків щодо прослуханої або виконаної музики, допускає термінологічні помилки. Протягом навчання рідко виступає публічно, нерегулярно працює самостійно.

Оцінка 35–59 FХ («Незадовільно») – Здобувач демонструє відсутність творчого прочитання авторського тексту, артистизму, низький рівень складності програми, відсутність розуміння стилю та жанру, технічних навичок. Застосування знань та спеціальної музичної термінології посереднє. Протягом навчання дуже рідко виступає на сцені, спорадично працює самостійно.

Оцінка 1–34 F («Незадовільно») – Виконання здобувача відрізняється низьким художнім, технічним та емоційним рівнем, психічною нестабільністю, допускаються грубі помилки в нотному тексті. Володіє незначним репертуаром, має дуже обмежені та розрізнені знання. Протягом навчання практично не виступає публічно, дуже погано самостійно працює.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних конкурсах, відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, конкурсів, концертів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аністратенко Ж. Роль Г. Нейгауза у становленні української піаністичної школи \ в кн. "Питання фортепіанної педагогіки та виконавства" К., 1981
2. Бурковський Г. Про виконання музики французьких клавесиністів К., 1983
3. Воєвідко Л. Формування виконавської майстерності студентів у класі фортепіано// Науковий вісник НМАУ / збірник статей вип.35 К., 2004
4. Волков С. Музичні фестивалі-конкурси як перспектива культурної взаємодії в глобалізованому світі. Україна-Польща: діалог культур. Зб.матеріалів Міжнародного наукового симпозіуму. К., 2018
5. Зінська Т. Музичний конкурс як форма актуалізації творчого потенціалу виконавця. Вісник КНУКіМ. Мистецтвознавство. Вип.27 2012
6. Карафінка М.Н., Попова Н.В. Абрам Михайлович Луфер// Виконавські школи вищих учбових закладів України / Тематична збірка наукових праць/ К., 1990
7. Катрич О.Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичний та естетичний аспекти).- дис.. канд.мист.:17.00.03. К., 2000
8. Кашкадамова Н. Про фаховість у виконанні української музики: здобутки галицьких піаністів. Л., 1997
9. Кашкадамова Н. Фортепіанне мистецтво Шопена: Науково-методичний нарис. – Тернопіль: СМП „АСТОН”, 2000. – 80 с.
10. Курковський Г.- М.В.Лисенко –піаніст-виконавець. –К.; Музична Україна,1973.-152с.
11. Курковський Г. В. В. В. Пухальський та Г. М. Беклемішев // Питання фортепіанного виконавства. – К. : Муз. Україна, 1983.
12. Лисюк. Є. До проблеми виконавської семантики в циклах М. Метнера "Забуті мотиви"/ Науковий вісник НМАУ / збірник статей Вип.36 К., 2003
13. Маркова О.М. питання теорії виконавства: матеріали до курсу теорії виконавства для магістрів і аспірантів. О.,Астропринт, 2002.
14. Москаленко В.Г. Музичний твір як текст. Київське музикознавство. Текст музичного твору : практика і теорія. Зб.статей . Вип.7. К.,2001
15. Москаленко В.Г. Лекції з музичної інтерпретації. Навчальний посібник. К., 2013
16. Пухляк М.Є. конкурс музикантів-виконавців як феномен сучасного культурного простору. Дис...канд.мист. 26.00.01 "Теорія та історія культури", К.: НМАУ ім.П.І.Чайковського, 2014
17. Опарик Л. Фортепіано - виконавське мистецтво ХХ ст. як естетичний феномен. Львівська державна музична академія, Л.,2002
18. Рощина Т. Київська фортепіанна школа на рубежі століть: між традицією і модою / Т. Рощина // Академія музичної еліти України : історія та сучасність / [ред.-упоряд. А. П. Лашенко та ін.]. — Київ : Муз. Україна, 2004. — С. 343–354.
19. Шамаєва К. Музична освіта в Україні у першій половині ХІХ ст. –Київ, 1996.
20. Шевченко Л.М. Сильові характеристики української фортепіанної культури ХХ ст. Одеська музична академія ім. А.В.Нежданової. Одеса :”Астропринт”, 2019
21. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка. К., 2016.